

УДК 378.147:81(045)

SOFT SKILL AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL COMPETENCY OF PHILOLOGY STUDENTS**SOFT SKILLS ЯК КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ****Dovhan L.I. / Довгань Л.І.***s.ped.s., as.prof. / к.пед.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-4742-6570

Osaulchuk O.B. / Осаульчик О.Б.*s.ped.s., as.prof. / к.пед.н., доц.*

ORCID: 0000-0003-4933-0652

*Vinnitsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics,**Vinnitsia, Soborna, 87, 21050**Вінницький торговельно-економічний інститут**Державного торговельно-економічного університету, м. Вінниця, Соборна, 87, 21050*

Анотація. В роботі розглядаються питання необхідності формування *soft skills* у майбутніх філологів-перекладачів. Обґрунтовано, що, відповідно до нових вимог сучасної освіти, а саме компетентнісного підходу, а також вимог на ринку праці до кваліфікованого та конкурентоспроможного працівника тієї чи іншої сфери, включаючи філолога-перекладача, система освіти має спрямовувати свої зусилля на формування комплексу з професійних (*hard skills*) та м'яких компетенцій (*soft skills*). Визначено перелік компетенцій, необхідних для формування перекладацької компетентності майбутнього філолога-перекладача. Наведено причини, які обумовлюють необхідність формування комплексу *soft skills* для успішної діяльності майбутніх філологів-перекладачів.

Ключові слова: *філолог-перекладач, soft skills, перекладацька компетентність, освіта, майбутні фахівці.*

Вступ.

Все більшого відображення в нормативних освітніх документах, наукових дослідженнях та на практиці знаходять підходи педагогічної концепції м'яких компетенцій (*soft skills*). Загалом мова йде про комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які забезпечують успішну участь людини в робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, є наскрізними, не пов'язаними з конкретною предметною сферою; поєднання міжособистісних, соціальних навичок, навичок спілкування, рис характеру (чесність, ефективне спілкування, ввічливість, відповідальність, професійність, гнучкість); роботу в команді, ставлення, атрибутів кар'єри і коефіцієнта емоційного інтелекту [1]. Відповідно до нових вимог сучасної освіти, а саме компетентнісного підходу, а також вимог на ринку праці до кваліфікованого та конкурентоспроможного працівника тієї чи іншої сфери, включаючи філолога-перекладача, система освіти має спрямовувати свої зусилля на формування комплексу *soft skills* майбутніх фахівців.

Основний текст

Автори Поліщук Л.П. та Пушкар Т.М. вважають, що опанування професії філолога-перекладача в закладах вищої освіти потребує формування професійних знань, умінь та навичок, а також ліквідацію розриву між теоретичними та практичними знаннями і вільне орієнтування у сферах

професійної діяльності [2]. Ми цілком погоджуємося з даними авторами щодо необхідності набуття майбутніми філологами-перекладачами професійних компетенцій, так званих *hard skills*, володіння якими є запорукою професіоналізму і, як наслідок, успішної філологічної та перекладацької діяльності. Однак відзначимо, що професійні знання, вміння та навички у сучасного філолога-перекладача мають бути обов'язково доповнені комплексом *soft skills*.

Штогрин М.В. до системи необхідних для формування перекладацької компетентності майбутнього філолога-перекладача включає наступні компетенції [3]:

- 1) мовна компетенція;
- 2) комунікативна компетенція;
- 3) текстуальна компетенція;
- 4) предметна компетенція;
- 5) соціокультурна компетенція або «фонові знання»;
- 6) технічно-технологічна компетенція;
- 7) інтегративна компетенція;
- 8) особистісна компетенція.

Зважаючи на наведений перелік компетенцій, можна зробити висновок про необхідність гармонійного формування у майбутніх філологів-перекладачів комплексу як професійних, так і м'яких компетенцій.

У своїй професійній діяльності перекладач, з точки зору Ніколаєнко Ю., «...має досконало володіти іноземною та рідною мовами, уміти здійснювати переклад з однієї мови на іншу, бути посередником у комунікації між представниками різних лінгвокультурних соціумів, а також домовлятися із замовником, співпрацювати із колегами, організовувати роботу у команді, знаходити компромісні рішення тощо». Тому пріоритетним завданням є впровадження у навчальний процес підготовки майбутніх філологів-перекладачів технологій і методів, які спрямовані як на формування професійної компетентності, так і на розвиток *soft skills* [4]. Ми повністю поділяємо дану точку зору, оскільки у міжнародній практиці співіснують різні підходи до опису професійних компетентностей – як ті, що переважно зорієнтовані на професійні інтегральні характеристики, так і ті, що вміщують *soft skills*. *Soft skills* включають в себе навчальні, соціальні, особистісні навички, а також навички інфомедійної та цифрової грамотності, які охоплюють комбінований набір знань, навичок, відносин, необхідних для життя та роботи щодо використання, створення та передавання інформації.

Крім наявності професійних компетентностей, у випускників закладів вищої освіти очікується наявність сформованої придатності до працевлаштування, тобто такий набір компетентностей, який характеризується сукупністю знань, умінь, навичок, володінням підходами для вирішення стандартних та нестандартних ситуацій, а також здатністю і бажанням до неперервного самовдосконалення та професійного розвитку [5; 6]. З огляду на це, дослідники вважають, що випускникам-філологам потрібно не тільки сформувані очікувану роботодавцями модель компетентностей, але й

поєднувати в собі професійні та м'які навички, наполегливо працювати, щоб досягнути успіху під час навчання та в майбутній кар'єрі [7].

Формування комплексу *soft skills* є необхідним для майбутніх філологів-перекладачів з таких основних причин:

1) Оскільки філологи-перекладачі працюють з текстами та мовою, то однією із їх ключових компетенції є вміння ефективно спілкуватись, тобто мати розвинені комунікаційні навички, які охоплюють письмову і усну комунікацію, здатність зрозуміло і переконливо передавати ідеї, а також здатність слухати і розуміти інших.

2) Оскільки філологи-перекладачі здійснюють аналіз текстів, вивчають мови та працюють з літературою, то вони мають бути здатними до аналізу складних концепцій, розкриття тонкощів мовних структур і розуміння глибинного змісту текстів, тобто мати розвинені аналітичні навички.

3) Оскільки філологи часто стикаються зі складними проблемами тлумачення і інтерпретації текстів, то вони повинні мати здатність мислити творчо та гнучко, розглядати різні підходи і знаходити нові інтерпретації. Гнучкість мислення також дозволяє їм швидко адаптуватись до змін, які відбуваються у мові і літературі.

4) Оскільки філологи-перекладачі часто працюють в команді або спілкуються зі студентами, колегами і клієнтами, то важливими для них є міжособистісні навички. *Soft skills*, такі як емпатія, співробітництво, культурна чутливість, допомагають філологам-перекладачам встановлювати ефективні взаємини з іншими людьми і досягати спільних цілей.

5) Наявність навичок критичного мислення, аналізу і розв'язання проблем дозволяє філологам-перекладачам успішно долати проблеми, які виникають в процесі їх діяльності, та виконувати поставлені завдання, допомагають знаходити ефективні рішення і впроваджувати їх у практику.

Сьогодні і в найближчому майбутньому, щоб успішно просуватися в кар'єрі чи залишатися затребуваними на ринку праці філологам-перекладачам недостатньо буде мати профільну освіту і досвід роботи в своїй сфері. Професійні знання та досвід, з нашої точки зору, не так цінуватимуться роботодавцями, якщо вони не будуть підкріплені розвиненими *soft skills*. Адже вже зараз, згідно з дослідженнями, проведеними компанією «Wonderlic», 93% опитаних роботодавців відзначили, що наявність у кандидата на працевлаштування *soft skills* є ключовим фактором при прийнятті рішення про його працевлаштування.

Висновки. *Soft skills* є навичками, які відносяться до соціальної та міжособистісної сфери і є важливими в будь-якій професійній діяльності. Вони включають такі навички, як комунікація, співробітництво, лідерство, емоційний інтелект, критичне мислення, адаптивність, творчість, проблемне мислення, ефективне управління часом та багато інших. Наявність м'яких компетенцій важлива для ефективної комунікації, співпраці в команді, розв'язання проблем, прийняття рішень і досягнення успіху в професійній сфері. Вони доповнюють професійні навички і дозволяють людині бути більш гнучкою, адаптованою до змін і успішно впроваджувати свої знання і вміння.

Сформованість soft skills є перевагою будь-якого фахівця, включаючи філологів-перекладачів. У своїй професійній діяльності філологи-перекладачі зустрічаються з різними викликами, такими як аналіз текстів, спілкування зі студентами або клієнтами, редагування та переклад текстів, і soft skills допомагають їм ефективно впоратися з цими завданнями. Soft skills допомагають філологам-перекладачам не тільки в академічній роботі, але і в інших сферах діяльності, таких як переклад, редагування, журналістика, мовні послуги, культурна сфера тощо.

Отже, soft skills є важливими для філологів-перекладачів, оскільки вони сприяють успішній комунікації, аналізу, творчості та ефективному виконанню завдань в їх професійній сфері.

Література:

1. Ніколаєнко Ю. Розвиток навичок співробітництва у процесі формування граматичної компетенції майбутніх перекладачів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 56. Т. 4. С. 193–198. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-33>.
2. Поліщук Л.П., Пушкар Т.М. Професійна підготовка філологів-перекладачів в умовах євроінтеграції. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Вип. 3. С. 57–59.
3. Штогрин М.В. Особливості формування перекладацької компетентності майбутнього перекладача на основі текстів нафтогазової сфери. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2014. Вип. 3 (75). С. 135–139.
4. Семенов О., Кульбабська О. Формування м'яких навичок студентів-філологів у міжрегіональному проєкті з інфомедійної грамотності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 4 (108). С. 231–248.
5. Довгань Л.І. Модель компетентностей сучасного філолога-випускника закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 52, том 1. С. 232-237. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/52-1-34>
6. Поліщук І.І., Довгань Ю.В. Логістична компетентність як складова ефективності логістики. *Modern Economics*. 2021. № 28. С. 127–133. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-18).
7. Dovhan L. Development of «Soft Skills» During ESL Course for Business Students. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 37. Т. 1. С. 127–131.

Abstract. The paper examines the need to develop soft skills in Philology students. It is substantiated that in accordance with the new requirements of modern education, namely a competence approach, as well as the requirements of the labor market for a qualified and competitive employee of any field, including a philologist-translator, the education system should direct its efforts at the formation of a complex of hard and soft skills. The list of competencies necessary for the formation of the translation competence of the future philologist-translator is defined. Reasons that determine the need for the formation of a set of soft skills for the successful activity of future philologists-translators are given.

Keywords: Philology students, soft skills, translation competence, education, future specialists.

Стаття відправлена: 22.05.2023 р. © Довгань Л.І., Осаульчик О.Б.